

4.- SLAPPS, UNA NOVA MANERA DE LLIGAR ELS MITJANS I UN NOU PAPER PELS ORGANS AUTOREGULADORS A EUROPA.

Simone Benazzo, investigador sobre periodisme i mitjans a la Universitat Lliure de Brussel·les va presentar aquest estudi, realitzat per diversos/es investigadors/es de la ULB.¹

Es coneix com SLAPP² la manera que han trobat les diverses instàncies de poder per silenciar els/les periodistes i els mitjans independents explotant tots els recursos del sistema judicial i autoregulator enlloc de fer servir la violència física. Institucions poderoses presenten querelles als tribunals o queixes als consells de premsa contra periodistes o mitjans independents que en realitat no tenen base. El seu únic objectiu és impedir el dret a saber de la ciutadania en temes d'interès públic.

Els SLAPPS amenacen drets fonamentals com la llibertat d'expressió i d'informació protegides a l'article 10 de la Convenció Europea dels Drets Humans. És una fórmula cada vegada més utilitzada pel poder per evitar que es publiqui allò que no l'interessa i atemorir els periodistes. Els cinc països on s'han detectat més accions d'aquestes per silenciar periodistes són per ordre: Polònia (128), Malta (88), França (76), Croàcia (54) i Slovènia(42).

Segons els investigadors, totes aquestes queixes i querelles es caracteritzen perquè hi ha un gran desequilibri entre la part demandant i els demandats. Normalment grans corporacions (empreses o governs) demanden a periodistes *freelancers* o mitjans independents que no tenen gaires diners ni poder.

Per tal de conèixer l'abast del problema els investigadors van fer una enquesta entre consells de premsa, en la que va participar el Consell de la Informació de Catalunya. Setze van respondre i la majoria coneixien el problema que plantegen els SLAPPS però només a Anglaterra és una figura reconeguda en els mitjans polítics. Defineixen com SLAPP un abús del procés legal el principal objectiu del qual es assetjar, intimidar i esgotar financera i psicològicament un oponent de manera impròpia.

Pels consells de la informació és un tema preocupant perquè es tracta d'un abús del dret de queixa de la ciutadania. El Consell de la Informació de Catalunya i el de Croàcia consideren els SLAPPS com un atac en tota regla contra la solidesa de les institucions democràtiques. Per tant, els investigadors recomanen que els consells estiguin amatents per identificar aquestes queixes que no tenen fonament i només busquen amenaçar periodistes i mitjans.

Segons l'enquesta realitzada, el 34,2% dels demandats són periodistes, un 23% mitjans d'informació, 9,8% activistes i un 9,5% editors. Però hi ha consells que denuncien que també ells i els seus membres són víctimes dels SLAPPS, cas de Croàcia i Serbia, per exemple.

Els investigadors també han trobat que els òrgans d'autoregulació no tenen clarament definit el seu paper en el tema dels SLAPPS, comparat amb les associacions de periodistes que ho tenen molt clar.

La majoria de consells consideren que aquesta temàtica s'escapa una mica de les seves funcions que són sobre tot jutjar el comportament ètic dels mitjans i establir quines són les bones pràctiques periodístiques. En canvi, les associacions de periodistes consideren que la seva missió és defensar els periodistes davant dels atacs exteriors.

Ara be, en aquest tema els investigadors han trobat posicions molt diverses en els diferents consells de la informació europeus. Hi ha des dels que s'inhibeixen davant del

¹ SLAPP's against journalists in Europe: Exploring the role of self-regulatory bodies, Marie Fierens, Florence Le Cam, David Domingo i Simone Benazzo. Tots de la Universitat Lliure de Brussel·les. L'article sencer està a disposició dels consellers a l'annex.

² SLAPP sigles que corresponen a Strategic Lawsuits against Public Participation.

problema si no afecta qüestions ètiques, a d'altres que fan un acompanyament dels periodistes si han d'anar als tribunals.

Per exemple, el Media Council irlandès s'ha compromès amb el tema dels SLAPPs oferint-se com un interlocutor central en queixes injustes contra els periodistes actuant a la pràctica com un Ombudsman. D'aquesta manera, deixa clara la seva competència i funció a la societat com l'òrgan que garanteix la qualitat i independència periodístiques.

Els investigadors també deixen clar que tot això passa en un moment de crisi de legitimitat dels mitjans de comunicació enmig d'uns acceleradíssims canvis tecnològics i la reducció a tot el món de la llibertat de premsa.

Cada vegada es qüestiona més la capacitat dels mitjans d'informar al públic de manera imparcial en un món en què s'han d'enfrontar amb elements disposats a defensar els seus interessos molt agressivament. Per aquests elements, els principis i valors del periodisme, sobre tot la llibertat d'informació i el paper de la premsa a les societats democràtiques han perdut reconeixement. Els Slapps serien part de tot això.